

یادداشت تکمیلی

راجع به شپشک سیاه زیتون

در شمال ایران: *Saissetia oleae* Bern.

در شماره پیش راجع به شپشک سیاه زیتون مختصر اطلاعاتی که در ایران بدست آمده بود منتشر گردید اینک بررسیهای بیشتری توسط آقایان کریوخین و تقی زاده در مسافرت اخیر خود بسواحل دریای خزر بعمل آمده که برای تکمیل شماره یکم تذکر داده میشود.

همانطور که پیش بینی شده بود شپشک سیاه زیتون برای ایران جزو آفات قرنطینه بوده و از کشورهای همسایه بسواحل شمال ماسرایت نموده است. تحقیقات دقیق آقایان نامبرده بالا نشان میدهد که در سال ۱۹۱۶ یک نفر فروشنده نهال این حشره را با چند بوته خرزهره از روسیه برشت آورده و در شهر و اطراف منتشر نموده است.

S. oleae در روسیه و مخصوصاً نواحی جنوبی آن شدیداً خرزهره (*Nerium oleander*) و زیتون را آلوده مینماید ولی بمرکبات صدمه وارد نمی آورد.

نکته قابل توجه اینست که در ایران نیز حشره مزبور عیناً همین وضعیت را بخود گرفته است مثلاً در رامسر با وجود اینکه خرزهره و مرکبات نزدیک یکدیگر هستند معیناً این آفت بمرکبات سرایت نموده و یا ندرتاً روی آن دیده شده است.

بطوریکه در شماره یکم تذکر داده شد در امریکا و بعضی مناطق دیگر *S. oleae* مخصوصاً آفت مرکبات محسوب میشود و شاید این تفاوت در انتخاب نبات نتیجه اختلاف نژاد بیولوژیکی (Variété biologique) باشد.

ادامه بررسیهای بالا نشان داد که خرزهره های بندر پهلوی مخصوصاً محفوظه اداره

کشاورزی و همچنین در پیرعلی باغ شدیداً آلوده به *S. oleae* بوده ولی تقریباً همه جا به بیماری *Cephalosporium lecani* مبتلا هستند تصور می‌رود این بیماری قارچی نقش مهمی در جلوگیری از انتشار سریع این آفت بازی نموده و در طول مدت سی سالی که وارد ایران شده نتوانسته است حتی در منطقه مناسبی مانند سواحل بحر خزر آفت خطرناکی شود.

در نمونه‌هایی که از رشت و بندر پهلوی در تاریخ ۲۵/۷/۱۳ جمع آوری و مورد بررسی قرار گرفت تقریباً تمام افراد بالغ بوده و در بعضی از آنها پوره‌های نوزاد حشره خارج شده بودند بنابراین باید چنین نتیجه گرفت که *S. oleae* در ایران مانند بعضی از نواحی نسبتاً کرم در سال دارای دو نسل می‌باشد. بررسی‌های دقیق بعدی جزئیات زیست‌شناسی این حشره را تعیین خواهد نمود. با در نظر گرفتن مراتب بالا مهمترین خطر بیکه از آفت مزبور ممکن است متوجه کشاورزی ایران بشود آلودگی درختان زیتون رودبار و اطراف آن می‌باشد و باید اقدامات جدی در این خصوص بعمل آید. علاوه بر عملیاتی که قبلاً برای مبارزه با این آفت در رامسر انجام گردیده در نظر گرفته شده است که در بندر پهلوی و رشت نیز اقدامات دامنه دار عمومی برای قلع و قمع آن بعمل آید. عجلتاً دستور داده شده است که از حمل نهالهای خرزهره و مرکبات از بندر پهلوی و رشت به رودبار که مرکز زیتون کاری ایران است جلوگیری نموده ضمناً سعی نمایند کلیه خرزهره‌های آلوده را کف بر نموده بسوزانند چون این نبات مجدداً با سهولت رشد مینماید هیچگونه زحمتی برای صاحبان آن نخواهد داشت البته وظیفه کلیه صاحبان باغات و مالکین است که در این امر تشریک مساعی نمایند تا بتوان از خطر انتشار این آفت جلوگیری نمود.